

Els records brollen a raig de la meua memòria quan penso en Xavi (Bartolo, per a tots els del poble). Era una d'aquelles persones a les que el seu esperit dinàmic portava d'aquí cap allà, presa de les seves inquietuds, i així com a la majoria de les persones, de vegades, la casa o l'entorn més proper ens queden petits, ens aclaparen, a ell aviat li va semblar que els límits del nostre poble li resultaven molt reduïts, tan aviat, que ja l'EGB no la va acabar en ell, sinó en el seminari de Sogorb. Estudia el batxillerat a la Vall d'Uixó i, al finalitzar-lo, va marxar a viure a València, o millor dit, Benimaclet, com ell deia, on va fixar la seva residència.

Recordo de molt nens anar junts, dijous Llarder i els dies de Pasqua a berenar a la muntanya, on enceníem un bon foc que apagàvem a l'hora de tornar. Com que no teníem aigua, ja podeu imaginar com s'extingia les flames, tasca en la qual Xavi era sempre el més voluntariós i aplicat.

Quan venia a buscar a casa meua, i mentre esperava l'hora d'anar a repartir "lilimonaes", agafava un còmic i, embegut en la seva lectura, ell sol es partia de riure, es podria dir que era una persona de riure fàcil, condició que es reflectia en la seva afició a la revista "El Jueves" de la qual era assidu lector.

De vegades venia a passar algun dia al poble durant les festes d'agost, i en aquestes ocasions sempre portava algun dels seus nombrosos amics de València: Antonio, Alfonso, Reme, Cento, Pedro (el de Burgos) Karen etc ...

Una cosa que li torturava especialment era la possibilitat d'haver de fer la mili, era una cosa que li produïa una gran neguit. Afortunadament, al final no va haver d'anar.

Sempre estava explicant acudits, bons, regulars, dolents ... Tant li agradava que, quan va començar a utilitzar Internet, es dedicava a enviar-los per correu electrònic a tots els seus contactes. Uf!, Al final eren tants, i alguns tan dolents, que vaig haver de demanar-li que no em enviés més ...

Tenia una intel·ligència fora del normal. Sabia molt de gairebé tot, i això, encara que gran virtut, era una cosa que, de vegades, no li feia encaixar massa bé amb tothom.

Recordo una vegada que vam estar a casa seva, en aquell temps vivia en "La Colmena", i ens va portar a sopar a un restaurant xinès-aquesta va ser, per cert, la meua primera vegada i després vam anar a veure el castell de focs artificials del 9 d'octubre.

Records i més records ... Al cap i a la fi, això és el que d'alguna manera el manté viu en les nostres memòries, a més dels seus llibres i fotografies, és clar. El meu germà Rafa, que viu a Madagascar, cita sovint una frase dels nadius del país, que diu: "Les persones no moren mentre hi hagi algú que les recorde" I en aquest cas i traduint la frase al llatí, la seva segona llengua - "Xavier non omnis moriris"

De la seva terrible malaltia poc puc dir, el vaig veure al poble un dissabte, dia de la setmana en que sempre que podia venia a dinar a casa dels seus pares. Anava coixejant i la pregunta de si la causa era un accident que va tenir fa ja alguns anys a València. Em va dir que no, que estaven fent proves, però encara no sabien de què es tractava. Al cap d'alguns mesos vaig tornar a trobar-me'l al poble (crec que va ser l'última vegada que va venir) i em va comentar que ja li havien diagnosticat la causa del seu mal, i que estava en tractament. Les notícies que em van anar arribant després, no eren encoratjadores: que si anava empitjorant la seva salut ... que si tenia una malaltia degenerativa que no tenia cura ... Mati em deia moltes vegades que havíem d'anar a veure'l, però, no sé si per covardia, o per no saber com afrontar la crudíssima realitat que em trobaria en aquesta trobada, al final no ho vam fer.

Ara, quan penso en això passat algun temps, em sap greu, per una banda, el no haver-ho fet, però per altra no, així el record que tinc de la seva persona és la de com era realment, i no aquesta ombra de si mateix en què la malaltia el va convertir.

"Ningú és profeta a la seva terra" diu la cèlebre frase. I aquest cas, malauradament, no és una excepció. La seva vàlua professional ha deixat una empremta inesborrable a la Facultat de Filologia Clàssica, i la seva tasca a nivell docent i de recerca, està reconeguda per tots els alumnes als que durant tots aquests anys ha transmès els seus coneixements, per tots els professionals que han treballat al costat d'ell i per les desenes de publicacions en llibres i revistes especialitzades en la seva branca. Però jo espere, espere i desitje, que el seu poble, el nostre poble, on ell va néixer i es va forjar com l'ésser humà que tots vam conèixer i tractarem, sigui capaç de reconèixer també el seu talent, el seu gran mèrit professional.

Adeu Xavi, adeu Bartolo, adeu cosí.